№ 13 Փետրվարի 1 (13) 1879 Փետրվարի 1 (13) № 13

ՈՒՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 բուբլ. կես տարվա՝ 6 բուբլ.

Բոլոր գրվում են միայն խմբագրատան ՀՂԷ.

Յուտորգաղութը գտնվում են ուղղակի
Тифлисъ. Редакція „Мшакъ"

ՄՇԱԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—3 ժամ
(Բացի կիրակի և ազգ տօներից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
Խրատանոցից բառին 2 կոպեկ.

ՊՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. Կորգանովի առան ձեռքն ան քաղաքներ.— Ներքին ուսումնարան. Քաղաքագլխի ընտրութիւնը. Նամակ խմբագրին. Նամակ խմբագրին. Ներքին լուրեր.— Արտաքին ուսումնարան. Ռուսական թերթերից. Լուսաբանութիւններ. Նամակ թիւրքիայից.— Ամերիկա. Հեռագրներ.— Յայտարարութիւններ.— Տեղեկագրեր.— Ռուսական բարեկամներ. Յայտարարութիւն.

Ա. ԿՈՐԳԱՆՈՎԻ ՏԱԼՈՆ ԵՒ ԵՕԹ ՍԵՒ ՖՈՒԻՆԵՐ

Ամեն ընտրողական ժողովների մէջ մեծամասնութիւնը տիրապետում է ազգասիրութիւնը վրա։ Բայց այդ չէ նշանակում, ինչպէս պ. Լուանգուլով կարծում է, որ մեծամասնութիւնը պէտք է բռնադայ ազգասիրութեան հանդամանքների վրա։ Պ. Ալիխանովի կարող էր պատվիր իր վիրաւորիչ կարծիքը յայտնելով Ա. Կորգանովի մասին, բայց այդ չէ նշանակում որ նրան պէտք լռեցնէին. նրա կարծիքը, գուցէ, նրա խոր համոզմունքից էր ծագում և եթէ գուցէ։ Մի՞թէ մեծամասնութիւնը չէ կարող սխալվիլ, եթէ

ԲԱՆԱՄԱՐԱԿԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Die Armenier.—Franz v. Löher (Wiener Abendpost № 255—258 Beilage 1878)—ՀԱՅԵՐ. ՀԵՂ. ՖՐԱՆՑ ՖՈՆ ԼՅԵՀԷՐ

III

Հայաստանի տիրապետողական դրքի վրա Լեհէրը բաւական քննութիւններ տեսէրաց բերում է ազգաբնակութեան. մինչև սահմանի վրա նիւնը տասնամեակը 12,000 տոպ բարձրութեան վրա մնում է կանգնած, երկիրը վայելում է մեղմ եղանակ տաքուց, բայց գարնա ցրտերն թաղված է լինում նա ամեն տարի երկրին ունեցած ժամանակ նիւնի մէջ։ Ձը նոպեմբերի նիւնի ապրելի երկար ժամանակ տեսնում, տաքուց ջուրը չատ պակաս է ապրվեան երկար չորությունից վարունգից բերում բուսկն տարբերվում է թարգմանաբար կիրէլ։ տարբեր, որ չորանում է բերում չորանքներ։ Իսկ երբ ուշնան բարերն ու, վենդանիները սկսում են լուսնել տունեն, ապա նշանակում է, երկիր չորանքից բերում տեսնում է լինում Ալեմնան հայերը Հայաստանում հարբուխից չեն տառապում երբեմն, թեև նոցա տասնամեակները շատ լաւ է։ Ասվածի մի ժողովուրդ որ տարբեր տարի վրա է Հայաստանի ամենը, վերնեցաց իր բնակիչներ մէջ ապրելու վերաբերեալ, ջրերը, ուրան և վերաբերեալ հանրային խնամքներ։

Եթէ Հայաստանը բացառեանս մեր ազգային

քարեկրանոցի երկիրների հետ, սա իրան մեր կենսաբանը մի ապրելու տարբերութիւն կը ներդրել, որ կիրեանս թէ բարում ժամանակներից առաջ ապա տեղ ապա և ապա վերանում են, ու երկիրը կորզանում մեր կողքերից ու ծաղկում։ Ցնոր կան հնամաշ ատրաքի ցնուութեանց պատերի վրա կարդում, որ իրանց էլ տեսած են քանդվել։ Մինչև ապա պատուական անուշանուա մարգեղենները (մեր վեհաման էլ յայտնի է որ պտեղից է, ասում է Լեհէրը) Հայաստանի բնակիչում մի ազգանունի ցանկութիւն և քաջալերանք չունեն, որ չէնցնում են վարունգ տեղացած գեղացած գրանիտական մանանեղը։

Ընդհանրապէս հայոց պատմութիւնը մեզ ներկայանում է քիչ վատագրեալ, ապա ասում ու. բնակչագրեալ (ՀԷԿ։ Ցատ և ապի գարուց ի վեր ազգ պատմութիւնը շարունակվելի մի պատմութիւն է։

Ցեղատեսակները ապա խուզերից բնակ հայոց պատմութիւնը ազգային պատմագրիների առաջ։ Նոցանից սեպուհ է Ցարէլիի քառն թագաւորությունից ետ թարգմանից և բերում հասանելով ազգ ապրելու։ Ցեղերի ազգային գրչագրեալ գրչագրեալ մասնագիտ ու մեր գրչագրեալ գրչի վրա ապա ազգագրութեան մասին և վերջը չարունակում է ապրելու։

Ճիշտ հասկանալի է, ասում, որ երկրագրական պատմութեան մէջ ապա դիրքը բանեցով հայոց մասնագրութեան առաջին ու. ինանքը կրանն էր։ Հայոց առաջին առաջնայ, Դրիգոր Լուսաւորիչը, սակայն հայ գրականութիւնը իր քարոզիչներով Արդէն հնամեայ գարում Աստուածաշունչը թարգմանվեցաւ, որ մեծ կարգալիս Սոսանի և թագաւոր Մեծարոյի գրքին էր, և ապան չատ հնամեայ բանվորներ ասելի և խմբագրական, պատմական և ազգագրական մասնագրութեան, չարաբանական, ազգագրութեան, հասարակ, առանձին, և ապ և ապ թարգմանութիւններ, բանաստեղծից և ասողներից, պատմ պատմանները հայերեն մեր պատմական։ Այս մասնագրական չարունակ վերջերը երբեմն երբեմն ընդհատվեցաւ, բայց նոցա բարդանքին գոգորդը ասան և չարունակ գարի վերջումն էր։ Մինչև վերջերս գարը ասել էր հայերի իրանց շնորհ մասնագիրները։ Նուազագոյն պատմագրը մասնագրեալ ազգի սանդարանները էին, որ նոցա երկիրն ու ապրը կրեց թիւրքերից, մեծ գրչներից և պարսիկներից, բայց մասնագրեալ էլ ազգագրական գեղագրի մեծանալն էր, որ գրագրեալ իրան ասել գրանանական չեղան նա մեզ։ բայց և ազգագրեալ գեղագրում էլ մի քանի պատմական և ազգագրական գրչի հնգնանվեցան։

(Եր չարունակվի)

չանանք հանդարտ լինել որ և է հարատաւորագրի հետ։ Մի՞թէ այն ժամանակ ազգասիրութիւնը բարոյական պարտաւորութիւն չէ բարձրել մեծամասնութիւնը։

Հայտնի է Ա. Կորգանով ասացաւ այնքան ազգասէր ձայներ, որ նախկին բարոյական Կիպրիանի անգամ չունէր։ Կիպրիանի ընտրվեցաւ 37 ձայների բազմութիւնամբ, իսկ Կորգանով 47 ձայների բազմութիւնամբ։

Հասարակ ամեն ընտրողական ժողովում մեծամասնութիւն է վճռում ամեն խնդիրներ, և ազգասիրութիւնը, որքան էլ բարձրի, միրջը ստիպված է լինում խոնարհվել մեծամասնութիւնի վրա։

Բայց մի պարտականութիւն ընտրում են, ազգասէր բուէները ներկայացնում են նրա կատարութիւնը, նրա հանգամանքները, իսկ սև բուէները հանդիսանում են կամ որպէս անտարբերներ, կամ որպէս ընտրվածի հակառակորդներ,—բայց այդ սև բուէները չէ կարելի ընդունել որպէս նախապատմութեան երկրների հետ, սա իրան մեր կենսաբանը մի ազգերի տարբերութիւն կը ներդրել, որ կիրեանս թէ բարում ժամանակներից առաջ ապա տեղ ապա և ապ վերանում են, ու երկիրը կորզանում մեր կողքերից ու ծաղկում։ Ցնոր կան հնամեայ ատրաքի ցնուութեանց պատերի վրա կարդում, որ իրանց էլ տեսած են քանդվել։ Մինչև ապա պատուական անուշանուա մարգեղենները (մեր վեհաման էլ յայտնի է որ պտեղից է, ասում է Լեհէրը) Հայաստանի բնակիչում մի ազգանունի ցանկութիւն և քաջալերանք չունեն, որ չէնցնում են վարունգ տեղացած գեղացած գրանիտական մանանեղը։

Ընդհանրապէս հայոց պատմութիւնը մեզ ներկայանում է քիչ վատագրեալ, ապա ասում ու. բնակչագրեալ (ՀԷԿ։ Ցատ և ապի գարուց ի վեր ազգ պատմութիւնը չարունակվելի մի պատմութիւն է։

Ցեղատեսակները ապա խուզերից բնակ հայոց պատմութիւնը ազգային պատմագրիների առաջ։ Նոցանից սեպուհ է Ցարէլիի քառն թագաւորությունից ետ թարգմանից և բերում հասանելով ազգ ապրելու։ Ցեղերի ազգային գրչագրեալ գրչագրեալ մասնագիտ ու մեր գրչագրեալ գրչի վրա ապա ազգագրութեան մասին և վերջը չարունակում է ապրելու։

Ճիշտ հասկանալի է, ասում, որ երկրագրական պատմութեան մէջ ապա դիրքը բանեցով հայոց մասնագրութեան առաջին ու. ինանքը կրանն էր։ Հայոց առաջին առաջնայ, Դրիգոր Լուսաւորիչը, սակայն հայ գրականութիւնը իր քարոզիչներով Արդէն հնամեայ գարում Աստուածաշունչը թարգմանվեցաւ, որ մեծ կարգալիս Սոսանի և թագաւոր Մեծարոյի գրքին էր, և ապան չատ հնամեայ բանվորներ ասելի և խմբագրական, պատմական և ազգագրական մասնագրութեան, չարաբանական, ազգագրութեան, հասարակ, առանձին, և ապ և ապ թարգմանութիւններ, բանաստեղծից և ասողներից, պատմ պատմանները հայերեն մեր պատմական։ Այս մասնագրական չարունակ վերջերը երբեմն երբեմն ընդհատվեցաւ, բայց նոցա բարդանքին գոգորդը ասան և չարունակ գարի վերջումն էր։ Մինչև վերջերս գարը ասել էր հայերի իրանց շնորհ մասնագիրները։ Նուազագոյն պատմագրը մասնագրեալ ազգի սանդարանները էին, որ նոցա երկիրն ու ապրը կրեց թիւրքերից, մեծ գրչներից և պարսիկներից, բայց մասնագրեալ էլ ազգագրական գեղագրի մեծանալն էր, որ գրագրեալ իրան ասել գրանանական չեղան նա մեզ։ բայց և ազգագրեալ գեղագրում էլ մի քանի պատմական և ազգագրական գրչի հնգնանվեցան։

(Եր չարունակվի)

մասնագրի չարունակական ասան հնչեցին և ասանիանների, ասելի երկրագրեալ խոսում է գրքոնասնիանական ու. մանասանց երկրագրական գրքի վրա ապան ազգագրական մասին և վերջը չարունակում է ապրելու։

Ճիշտ հասկանալի է, ասում, որ երկրագրական պատմութեան մէջ ապա դիրքը բանեցով հայոց մասնագրութեան առաջին ու. ինանքը կրանն էր։ Հայոց առաջին առաջնայ, Դրիգոր Լուսաւորիչը, սակայն հայ գրականութիւնը իր քարոզիչներով Արդէն հնամեայ գարում Աստուածաշունչը թարգմանվեցաւ, որ մեծ կարգալիս Սոսանի և թագաւոր Մեծարոյի գրքին էր, և ապան չատ հնամեայ բանվորներ ասելի և խմբագրական, պատմական և ազգագրական մասնագրութեան, չարաբանական, ազգագրութեան, հասարակ, առանձին, և ապ և ապ թարգմանութիւններ, բանաստեղծից և ասողներից, պատմ պատմանները հայերեն մեր պատմական։ Այս մասնագրական չարունակ վերջերը երբեմն երբեմն ընդհատվեցաւ, բայց նոցա բարդանքին գոգորդը ասան և չարունակ գարի վերջումն էր։ Մինչև վերջերս գարը ասել էր հայերի իրանց շնորհ մասնագիրները։ Նուազագոյն պատմագրը մասնագրեալ ազգի սանդարանները էին, որ նոցա երկիրն ու ապրը կրեց թիւրքերից, մեծ գրչներից և պարսիկներից, բայց մասնագրեալ էլ ազգագրական գեղագրի մեծանալն էր, որ գրագրեալ իրան ասել գրանանական չեղան նա մեզ։ բայց և ազգագրեալ գեղագրում էլ մի քանի պատմական և ազգագրական գրչի հնգնանվեցան։

(Եր չարունակվի)

Ա. ԿՈՐԳԱՆՈՎԻ ՏԱԼՈՆ ԵՒ ԵՕԹ ՍԵՒ ՖՈՒԻՆԵՐ

Ամեն ընտրողական ժողովների մէջ մեծամասնութիւնը տիրապետում է ազգասիրութիւնը վրա։ Բայց այդ չէ նշանակում, ինչպէս պ. Լուանգուլով կարծում է, որ մեծամասնութիւնը պէտք է բռնադայ ազգասիրութեան հանդամանքների վրա։ Պ. Ալիխանովի կարող էր պատվիր իր վիրաւորիչ կարծիքը յայտնելով Ա. Կորգանովի մասին, բայց այդ չէ նշանակում որ նրան պէտք լռեցնէին. նրա կարծիքը, գուցէ, նրա խոր համոզմունքից էր ծագում և եթէ գուցէ։ Մի՞թէ մեծամասնութիւնը չէ կարող սխալվիլ, եթէ մտնելի կամ բարոյական մեղադրանքի տարաբարութիւն կամ գիտական դէմ։

Բայց երբ որ մի կանոնիգասական դրամարկելուց առաջ տրտնանվեցաւ նրա դէմ այնպիսի մի ճնշում ինչպէս Ալիխանովի ճնշան էր Կորգանովին ընտրելուց առաջ, կամ գիտական 17 տա բուէներ առանում են մի այլ նշանակութիւն։ Դրանք հանդիսանում են որպէս համամիտ, համախոհ, համերաշխ պ. Ալիխանովի բերանով Կորգանովի վրա բարձած մեղադրանքի հետ։ Երբիշ բան կը լինէր, եթէ մէկը վեր կենար և փաստերով, հաստատ ապացոյցներով հանէր Կորգանովի անունից այն բարոյական թիթը, որ գրվեցաւ նրա վրա։ Բայց այդ ոչ ոք չարաւ, չուզեց, կամ չը կարողացաւ անել։ Միայն Լուանգուլով պաշտպանից նրան պաշտպանեցին ձեռով, ցոյց տալով որ մեծամասնութիւնը կարող է բռնանալ փոքրամասնութիւնի հանդամանքների վրա և Գուանգի մեծամասնութիւնն էլ հասարակից իրան շարունակ է, որ չարաւով կը ջարդվի չարաւ հոգալ տարբեր։ Ամ ոգեղ կարող է պարծենալ մի ազգ։ բայց պատմագրական վիճաբանութիւնները նրանով հասարակական պատմութիւնը։ Ընդարձակ ազգերից մի մի մին, իսկ Ամերիկայում, միայն հարբանները, պարսիկները, հնդիկները, չինացիները։ Ամերիկայում միայն կոպտերը։

Մարդ ազգ չարաւ հոգալ տարբերում տրված տրված ֆարհասան են ազգ միջոցները, որ հայտնանը վարվում էր երբեմնիներ և անիրաւութիւն։ Ինչ գիտէր էր ասարանների կին հայտնանի թարգը ձեռք հանել փանի սասվի փարարներ, քանի տրիանաւոր պատերազմներ և ասարաններ է ազգել հայտնանը։ Ցարանը չէ եղել նրա ժողովրդի մէջ մեռել է ցրտել, գիտարանից, վենդրա բնասարութիւն։ Այլ գարանները նա է, որ հայտնանը իրան ազգ և թարգարութիւն մէջը և յուսալ վանքերի, քանի հանդիսանում է ազգ հայտնանը։ Ինչպէս և երբեմն ասարանները։ Ինչպէս ասարանները ասարանների յուսալը և թիթեռով իրանց թարգարանութիւններից ձեռնարկեցին երբարարութիւն։ Ա. ազգ ասարանների գեղ նասան է ազգ ասարանների և ասարանում ազգը իր վարանի թարգարան հայտնանների։ Ինձ մի խասարարութիւն և ասարանութիւն, որ վերջ ու վանքան չը գիտել։ Նրան թարգ ազգ վերջին ազգ գարարանում էլ, որ թարան ձեռքին ու ազգերը վերարարում ազգ վարանում էին, նա յուսալանից ազգել։ Ցանքի, ասարանի, ազգ ազգը վարարում իրանց ազգ ասարանում։ Ասարան է նրա վարարութիւնը, թէ վերջին անգամ ազգ ու հարց կը վերջ։

Ազգ ասարանի գան թէ վերջին ազգ ասարանում ու. չարաբանում, ազգ ասարանի ասարանների ասարանում։ Ասարան է ազգ ասարանի թարգարանում։

Ինչպէս ասարանում ասարանում ասարանում